

Verantwoording onderzoek 'Bord vol ontbossing'

Nog altijd liggen vlees, eieren en zuivel in de supermarkten die bijdragen aan ontbossing in Brazilië. Deze producten zijn afkomstig van dieren die gevoerd worden met soja die afkomstig is uit ontboste gebieden. Zembla toont dit aan in de uitzending 'Bord vol ontbossing' van 25 november.

Tijdens het onderzoek naar de ontbossingssoja werkten we samen met de natuurbeschermingsorganisaties Milieudefensie, Greenpeace en Aidenvironment. Op die manier kon voor de eerste keer in kaart worden gebracht hoe de handelsketen van 'foute' soja in elkaar steekt. Van het Braziliaanse bos tot het Nederlandse bord. Hieronder een verantwoording voor die samenwerkingen.

De sojaketen is niet erg transparant. Veevoederfabrikanten, zuivel- en vleesbedrijven, en supermarkten zeggen niet te weten waar hun soja precies geproduceerd wordt. Om na te gaan waar de soja in het Nederlandse veevoer vandaan komt, is gebruik gemaakt van scheepsdata, satellietbeelden, rechtbankdocumenten en interviews met betrokkenen in Brazilië en Nederland.

Greenpeace

Een belangrijke schakel in ons onderzoek is de omstreden Estrondo boerderij in de Braziliaanse deelstaat Bahia. Deze zogenaamde *fazenda* is berucht wegens (illegale) ontbossing, corruptieschandalen en geweld tegen de lokale bevolking. Voor het onderzoek naar Estrondo hebben we samengewerkt met Greenpeace, dat al eerder uitvoerig [onderzoek](#) deed naar misstanden bij Estrondo. Greenpeace hielp ons aan enkele contacten in de regio, en aan exportgegevens en sommige satellietbeelden.

Aidenvironment

Om een duidelijk beeld te krijgen van ontbossing en landconversie (het omploegen van natuurgebied om er landbouwgrond van te maken) hebben we samengewerkt met Aidenvironment. Deze NGO heeft toegang tot satellietbeelden waarop branden en ontbossing haarscherp te zien zijn en levert geografische analyses. Daardoor hadden we toegang tot uiterst actuele informatie over ontbossing. Aidenvironment schreef eerder [analyses](#) over het bedrijf SLC Agricola.

Milieudefensie

Tijdens ons onderzoek naar de Nederlandse kant van de handelsketen kwamen we erachter dat Milieudefensie bezig was met [soortgelijke research](#) en inmiddels al veel informatie had verzameld over scheepsbewegingen van de sojahaven in Amsterdam naar diverse veevoederfabrieken. Deze data hebben wij geverifieerd. Daarnaast hebben we ook andere scheepsbewegingen in kaart gebracht en nagetrokken. Milieudefensie deelde ook informatie over leveranciers van VION en Friesland Campina.

10envolvimento

Tijdens ons onderzoek in Brazilië hebben we samengewerkt met Martin Mayr, coördinator van de lokale natuurbeschermingsorganisatie 10envolvimento. Mayr

hielp ons aan belangrijke contacten en leverde rechtbankdocumenten over illegale ontbossingsactiviteiten.